

Evaluatie horecabeleid Langedijk

Inleiding

Het horecabeleid van de gemeente Langedijk is vastgesteld in 2012. In 2014 is het beleid op een aantal technische punten aangepast. Het horecabeleid is gericht op het faciliteren van horeca in de voorzieningencusters en linten in de dorpen en in Geesterambacht. In het beleid wordt gezocht naar een balans tussen een gezonde horecasector voor ondernemers, een goed woon- en leefklimaat voor inwoners en mogelijkheden voor paracommerciële activiteiten.

Aanleiding

Het Bestuursakkoord van het huidige college (mei 2018) heeft voor het horecabeleid als uitgangspunten: enerzijds meer ruimte voor de ondernemer om levendigheid en vermaak toe te voegen en anderzijds meer verantwoordelijkheid voor de ondernemer voor de relatie met de omgeving en het draagvlak. De komst van de Omgevingswet in 2021 en andere ontwikkelingen, zoals Langedijk Ontwikkelt met Water, maken een herijking van het horecabeleid noodzakelijk.

Vraagstelling

De vraag is in hoeverre het huidige horecabeleid aansluit bij de bestuurlijke, wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Bij de beantwoording van die vraag dient gekeken te worden naar de effecten van en het bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak voor het huidige beleid. Hierbij dient de doeltreffendheid van alle specifieke onderdelen (geluid, terrassen, ruimtelijke spreiding, enz.) te worden geëvalueerd. Met het resultaat kan het horecabeleid worden aangepast.

Doelstelling

Doel van de evaluatie is om vast te stellen of en zo ja op welke onderdelen het geldende horecabeleid moet worden aangepast. Uit de evaluatie blijkt of het geldende beleid in zijn algemeenheid en per onderdeel nog aansluit bij de bestuurlijke visie op het horecabeleid en de wensen en behoeften van de overige partijen, inclusief de samenleving.

Proces

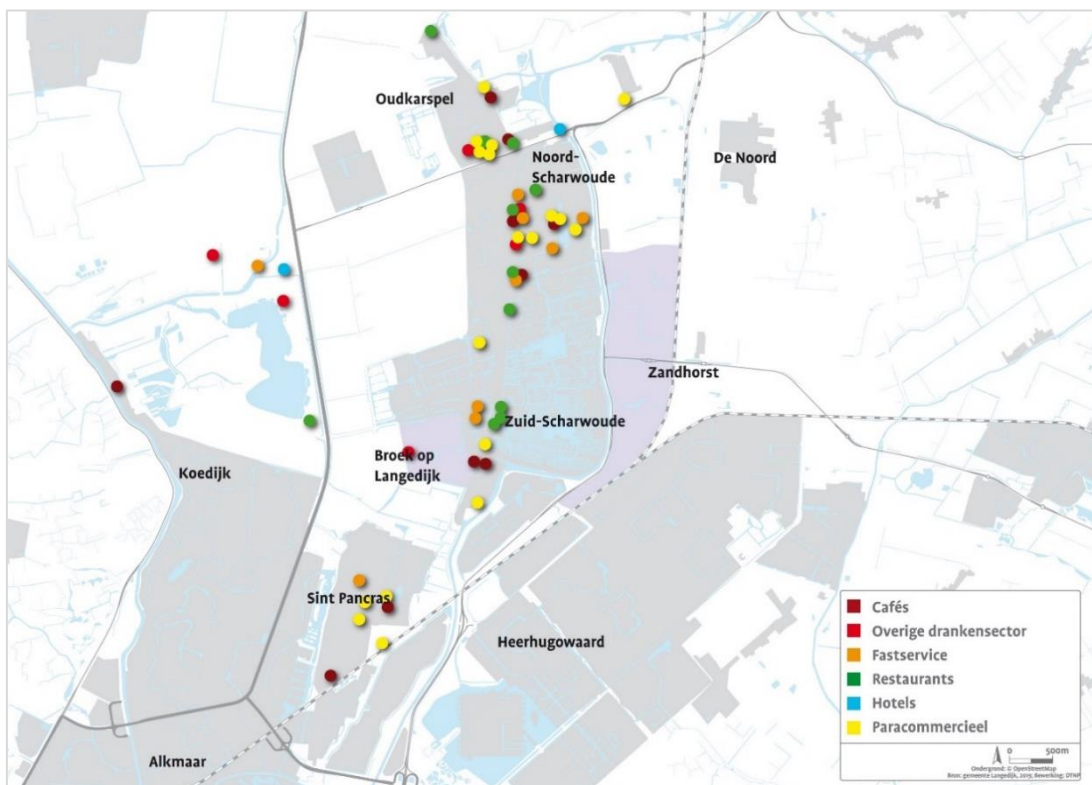
In lijn met de filosofie van de Omgevingsvisie vindt de evaluatie plaats in nauwe samenwerking met belanghebbenden in Langedijk. Gekozen is voor een proces in vijf stappen:

- a. Feiten en cijfers: 'weten waar we over praten'
- b. Inventariserende participatieronde: 'alles op tafel'
- c. Tussenbalans: knelpunten en kansen in beeld
- d. Oplossingsgerichte participatieronde: 'samen om de tafel'
- e. Afronding evaluatie: bouwstenen voor nieuw beleid

In dit document vatten we per stap de belangrijkste conclusies samen. In stap e (bladzijde 8 t/m 11) sluiten wij af met algehele conclusies en beleidsafwegingen/bouwstenen voor nieuw beleid.

a. Feiten en cijfers: 'weten waar we over praten'

Als basis zijn actuele feiten en cijfers over de horeca in Langedijk en de regio op een rij gezet¹. Hierop kan tijdens het participatieproces worden teruggevallen (weten waar we over praten). Hieronder vatten we de belangrijkste punten samen.

- De horeca is verspreid over de verschillende dorpen van Langedijk, met name in het lint;
- Langedijk heeft ± 38 commerciële horecabedrijven en ± 18 para-commerciële aanbieders²;
- In de afgelopen 10 jaar zijn die aantallen en de ruimtelijke spreiding nauwelijks gewijzigd;
- Wel is het aantal cafés licht afgenomen en het aantal fastservicebedrijven³ licht toegenomen;
- Dit sluit aan op de landelijke trends in de horeca (afname cafés, groei fastservicesector);
- Het aantal horecabedrijven per 1.000 inwoners is vergelijkbaar met omliggende gemeenten (o.a. Heerhugowaard), de regionale centrumgemeente Alkmaar heeft een groter aanbod;
- Langedijk heeft relatief veel 'gemiddelde' gezinshuishoudens met kinderen, relatief minder jongeren en een-/tweepersoonshuishoudens (die gemiddeld meer horeca bezoeken);
- Door internet, sociale media en landelijke wetgeving (alcohol 16/18+) wijzigt het gedrag van jongeren ('festivalisering', 'thuisdrinken') en overig horecagebruik (afhalen, bezorgen);
- Welvarende, ervaren consumenten vragen om beleving, variatie en kwaliteit en daarmee om relatief grote en risicovolle investeringen en professioneel ondernemerschap.

¹ Zie afzonderlijk document/presentatie DTNP, februari 2020.

² Bron: gemeente Langedijk, situatie oktober 2019. NB individuele bedrijven wijzigen, het ruimtelijk beeld nauwelijks

³ Snackbar, lunchroom, ijssalon, etc.

b. Inventariserende participatieronde: 'alles op tafel'

In afzonderlijke bijeenkomsten met betrokkenen is geïnterviewd hoe de huidige ervaringen zijn met de horeca, welke knelpunten en kansen zij ervaren en wat dit eventueel betekent voor het huidige horecabeleid. Door groepen ondernemers, bewoners en verenigingen, ambtelijke en bestuurlijk betrokkenen in deze ronde afzonderlijk te spreken, kon vrij gesproken worden en 'alles op tafel komen'. Van de afzonderlijke groeps gesprekken zijn gespreksverslagen gemaakt en beschikbaar. Hier vatten we per groep de belangrijkste aandachtspunten samen.

De volgende groeps gesprekken zijn gehouden:

• Ambtelijk betrokkenen gemeente Langedijk	30 januari	± 20 personen
• Horeca-ondernemers	13 februari	± 40 personen
• Verenigingen met para-commerciële horeca	13 februari	± 8 personen
• Inwoners en overige belangstellenden	11+18 februari	± 8 personen
• College van burgemeester en wethouders	3 maart	± 6 personen

Ambtelijk betrokkenen gemeente Langedijk

- Buiten roken (geluidoverlast omwonenden), extra relevant na rookverbod (1 april);
- Deurstop 1.00 uur (gespreid naar huis) problematisch bij rookverbod. Langer openblijven?;
- Beleid 'behoud (horeca)voorzieningen in het lint' stuit soms op bezwaren omwonenden;
- Beleid 'behoud (horeca)voorzieningen in het lint' beperkt nieuwe initiatieven buiten het lint;
- Meer 'ja, mits' in plaats van 'nee, tenzij' in beleid/benadering, maar wel heldere handhaving;
- Commerciële versus para-commerciële horeca onduidelijk toetsingskader: keuzes maken;
- Discussie natuur- versus recreatiestatus Kleimeer onduidelijk voor horeca: keuzes maken;
- Havenplein kansrijk voor horeca, mogelijk spanningsveld omwonenden? Keuzes maken;
- Harmonisatie met horecabeleid Heerhugowaard, is dat beleid niet te ruim voor Langedijk?

Horeca-ondernemers

- Ondanks begrip is oneerlijke concurrentie vanuit verenigingen voor horeca een knelpunt;
- Indruk ondernemers: gebrek aan handhaving bij paracommercie (m.n. openingstijden);
- Groeiende hoeveelheid evenementen(dagen): openingstijden gelijktrekken met horeca;
- Evenementen in sporthallen (bijv. artiesten): afstemmen en communiceren met horeca;
- Deurstop 1.00 uur voor velen nu goed, problematisch bij rookverbod. Langer openblijven?;
- Wens: verruiming openingstijden terrassen (bij mooi weer); vgl. omliggende gemeenten;
- Wens: muziek op terras toestaan (NB hier gelden landelijke normen Activiteitenbesluit);
- Onduidelijkheid over terrasverwarming en BBQ's (NB beide zijn nu toegestaan);
- Toenemend autoverkeer in het lint is knelpunt (veiligheid, doorstroming, parkeren);
- Toenemende hoeveelheid woningen met parkeerdruk in het lint, knelpunt voor horeca;
- Behoeftte aan fietsenrekken om stallen op terrassen tegen te gaan.

Bij de horecaondernemers was tevens de vertegenwoordiger van Koninklijke Horeca Nederland aanwezig, die ook vanuit een bredere achtergrond en achterban inbreng heeft gegeven.

Verenigingen met para-commerciële horeca

- Zuurkoolcup: vergunningenbureaucratie en alcoholhandhaving als belemmerend ervaren;
- Gebrek aan subsidie van gemeente noodzaakt verenigingen tot paracommercie;
- Gebrek vrijwilligers/verenigingen onder druk, handhaving als extra belemmerend ervaren;
- Privéfeestjes vormen geen concurrentie voor horeca (andere doelgroep, vaak ouderen);
- Mededingingsparagraaf ontbreekt in APV Langedijk (APV Heerhugowaard heeft die wel);
- Zorg voor duidelijke en begrijpelijke regels voor paracommercie (matrix wat wel/niet mag?);
- Laat horeca en verenigingen er in overleg en in de geest van de regels uitkomen (pilot?);
- Aanvragen vergunningen sluitingstijd lastig/kostbaar: 1x per 5 jaar? Standaard verruiming?

Slechts 5 verenigingen zijn gekomen. Mogelijke verklaring is de grote druk op verenigingen en het gebrek aan tijd bij vrijwilligers(besturen). Dit vormt een knelpunt bij de participatie. De aanwezigen waarderen de mogelijkheid afzonderlijk als verenigingen inbreng te geven.

Inwoners en overige belangstellenden

- Buiten roken (geluid- en geuroverlast omwonenden), extra relevant na rookverbod (1 april);
- Deurstop 1.00 uur (gespreid naar huis) problematisch bij rookverbod. Langer openblijven?;
- Terrassen en openingstijden in relatie tot omwonenden (geluidoverlast, geuroverlast BBQ);
- Handhaving 'loop- en slooproutes' na sluitingstijd (autospiegels, etc.) [bijv. Roode Leeuw];
- Handhaving/oplossing grote hoeveelheid gestalde/liggende fietsen op straat [bijv. Karrewiel];
- Behoefte aan zaalhuur met eigen drankjes/hapjes (halal, kleine beurs, etc.);
- Behoefte aan horeca/uitgaansmogelijkheid voor 18- (toegang) en ouderen (betaalbaar);
- Harmonisatie met (ruim) beleid Heerhugowaard, is er straks nog ruimte voor 'eigen' beleid?

Ondanks de twee beschikbare data en oproepen via website, mails, voormalige dorpsplatforms, Langedijk Informeert en (goed gelezen) facebookberichten is de opkomst beperkt. Mogelijk is dit een aanwijzing dat horeca en gemeentelijk horecabeleid voor inwoners geen grote aandacht of knelpunten heeft. Aanwezigen waarderen het zorgvuldige evaluatieproces en de mogelijkheid afzonderlijk als bewoners inbreng te geven.

College van Burgemeester en wethouders

- Teveel aan regels belemmert functioneren van huidige en vestiging van nieuwe horeca;
- Horeca in het lint nabij klanten; maar ook ruimtelijke beperkingen en parkeerproblemen;
- Spreiden horeca over dorpen conform 'het Vitale Lint', clusteren horeca ongewenst;
- Animo voor (nieuwe) horeca in het lint lijkt beperkt (en daardoor herbestemmen panden);
- Havenplein en Geesterambacht geschikt voor horeca (maar geen fastfoodrestaurant);
- Initiatieven voor horeca (Museum, Witte Kerk, BBQ-workshops) lopen tegen regels op;
- Paracommercie door lage prijzen/vrijwilligers oneigenlijk concurrerend met horeca;
- Spanningsveld afbouw subsidie verenigingen en zoeken (bieden) alternatieve inkomsten;
- Is paracommercie nodig of is contributie/lessen/lidmaatschap haalbare/passender bron?;
- Feesten/partijen bij para-commerciële dorpshuizen versus verenigingen: verschil mogelijk;
- Feesten/partijen bij horeca op dit moment beperkt (geluid), ontheffing (nu 12 dagen), pilot?;
- Nauwelijks horeca voor jeugd (14-18 jaar), is daar behoefte aan?;
- Is er wel behoefte aan meer/andere horeca? Alkmaar nabij, geen signalen vanuit bewoners;
- Buiten roken (geluidoverlast omwonenden), extra relevant na rookverbod (1 april);

- Deurstop 1.00 uur (gespreid naar huis) problematisch bij rookverbod. Langer openblijven?;
- Er moet een nadere analyse komen als bouwsteen voor nieuwe beleid:
 - Functioneren, knelpunten en toekomstplannen bestaande horecabedrijven
 - Behoefte/kansen nieuwe horeca in Langedijk? Zo ja, waarom vestigt deze niet?
 - Welke instrumenten zijn er om toetreders te faciliteren?;
- Dilemma behoud lint met verdwijnende horeca versus bewoners (woon- en leefklimaat);
- College informeren over ontwikkelingen en ideeën die bij de gemeente gemeld worden.

c. Tussenbalans: knelpunten en kansen in beeld

Afbakening evaluatie

In het kader van deze evaluatie is (nog) geen onderzoek/analyse uitgevoerd naar *feitelijk* functioneren en/of sterke/zwakke punten en kansen/bedreigingen van de horeca in Langedijk (zie opmerking college). De evaluatie richt zich op de opvattingen/ervaringen van betrokken stakeholders. Mede op basis van de uitkomsten (afwegingen) kan overwogen worden deze analyse toe te voegen als extra stap in of na deze evaluatie.

Algemeen beeld

Desondanks beoordelen wij de huidige horeca in Langedijk als kwetsbaar. Het aanbod is relatief traditioneel en sluit maar beperkt aan op trends in de horeca. Opvolging, verkoop en economisch functioneren (investeren) is mogelijk bij veel bedrijven een knelpunt. De huidige en toekomstige vraag naar horeca verandert snel. Succesvolle concepten vragen om relatief grote investeringen en klantenstromen (kritische massa/schaalgrootte). Dit roept de vraag op hoe toekomstbestendig de huidige horeca en horecastructuur is.

Gevolgen coronacrisis

De inventarisatie vond kort voor de coronacrisis plaats. Vanaf half maart is de horeca gesloten en ligt het verenigingsleven stil. Kort voor de zomer startte beide weer, maar met veel beperkingen. Dit vraagt van alle betrokkenen op dit moment veel aandacht en inzet (maatregelen anderhalve meter samenleving). De gevolgen voor het functioneren en zelfs het voortbestaan van bedrijven en verenigingen op termijn zijn nog moeilijk te overzien.

Marktkansen en vestigingslocaties

Voor welke doelgroepen en in welke mate zijn er marktkansen in Langedijk? Vervolgens: welke locaties binnen Langedijk zijn daarvoor aantrekkelijk (te maken) als vestigingslocatie? Naast authenticiteit, sfeer, functiemenging en ruimtelijke kwaliteit zijn er in het Lint ook fysieke en verkeerskundige knelpunten en (potentiële) overlastsituaties. Op voorhand staat echter niet vast dat locaties buiten het Lint meer kansen (kunnen) bieden. Dit hangt sterk af van de potentiële vraag en het kansrijke type horeca in Langedijk. De toenemende rol van horeca als onderdeel van de vrijetijdbesteding, demografische ontwikkelingen, woningbouw en Langedijk Ontwikkelt met Water bieden daarbij belangrijke kansen.

Horeca versus paracommercie

In 'magere' marktomstandigheden vormen para-commerciële activiteiten van verenigingen en overige aanbieders voor de horeca snel een bedreiging, zeker als deze (deels) gericht zijn op

vergelijkbare doelgroepen en producten (samen aan de bar, snacks, bruiloften/partijen, etc.). Tegelijkertijd voelen verenigingen, buurthuizen, etc. de noodzaak hun afkalvende basis op te vijzelen met horeca-activiteiten. Het is de vraag of de visvijver in Langedijk niet overbevist wordt en of van betrokken partijen verwacht kan worden dat zij de 'schaarse visjes' in goed onderling overleg verdelen. Is er een goede verdeling mogelijk (ieder net te weinig?), wie krijgt wat, wie bewaakt dat?

De rol en verantwoordelijkheid van partijen

Of houden partijen elkaar met het gevecht om de 'schaarse visjes' nodeloos bij de keel? Staat de door de paracommercie afgeroomde omzet de innovatie of zelfs het voortbestaan van horecabedrijven in de weg? En hoe verhoudt 'verstrekking van dranken en spijzen' zich tot de doelstelling van verenigingen en zijn zij hier wel op toegerust? En sluit dit aan op gemeentelijke doelstellingen ten aanzien van economie, volksgezondheid en alcoholpreventie? Kan en wil de gemeente handhaven? Levert toezicht en handhaving, juist in een kleine gemeenschap als Langedijk, niet vooral teleurstellingen en ergernis bij alle betrokkenen op?

De jeugd en de toekomst?

Gesignaleerd wordt dat er voor jongeren (18-) weinig aanbod is. In de horeca zijn zij veelal niet welkom vanwege de moeilijke handhaving van het alcoholverbod en beperkte bestedingen. Ligt hier mogelijk een (onderscheidende) kans/rol voor verenigingen en/of dorpshuizen? En geldt dit ook voor senioren/ouderen als specifieke doelgroep? Zijn hiervoor wellicht ook gemeentelijke middelen beschikbaar? Kan een pilot helpen om dit in de praktijk te testen?

Rookverbod en openingstijden

Het verbod op rookruimtes in de horeca zal de druk op de openbare ruimte en omwonenden vergroten. In combinatie met het deurstopbeleid (na 1.00 uur niet meer naar binnen) vraagt dit om een nadere afweging. Moet de deurstop eraf? Wat is een goede sluitingstijd? Zijn er binnen het deurstopbeleid oplossingen denkbaar? Kan een pilot helpen om dit in de praktijk te testen?

Terrassen en openingstijden

In de (bedrijfsvoering van de) horeca spelen terrassen, al of niet met activiteiten en beleving (BBQ, houtvuur, muziek, etc.) een steeds grotere rol. Voor de omliggende woningen kan dit tot overlast leiden, die zich vaak toespitst op specifieke momenten (mooie lange zomeravonden, in het weekend). Wat zijn passende openingstijden voor terrassen? Zijn deze uniform toepasbaar of afhankelijk van de locatie/situatie? Kan een pilot helpen om dit in de praktijk te testen?

D Oplossingsgerichte participatieronde, 'samen om de tafel'

Gewijzigde aanpak door corona

De tussenbalans vormde de basis voor de oplossingsgerichte participatieronde 'samen om tafel'. Hierin konden ondernemers, bewoners en verenigingen met elkaar in overleg over kansen en knelpunten. Door het coronavirus was het helaas niet mogelijk om fysieke bijeenkomsten te houden. In plaats van de geplande groepsbijeenkomsten per dorp/deelgebied is daarom door DTNP de projectwebsite <https://horecalangedijk.dtnp.nl/> ontwikkeld. Alle ondernemers, bewoners en verenigingen die in stap b zijn benaderd, zijn door de gemeente Langedijk uitgenodigd om via deze website:

- terugkoppeling te krijgen welke knelpunten en kansen door ondernemers, bewoners en verenigingen in stap b op tafel zijn gebracht
- suggesties te doen over geconstateerde knelpunten en dilemma's. Daarbij is ook de mogelijkheid geboden elkaars reacties te zien en op elkaar te reageren ('samen om tafel').

Op de website zijn bezoekers met filmpjes welkom geheten door burgemeester Leontien Kompier en nader geïnformeerd door Dirk Jan Droogh van DTNP. De onderwerpen uit stap c zijn in korte blokjes toegelicht en per blokje was er gelegenheid voor reacties. Van 27 juli t/m 19 augustus was de website geopend voor reacties. Er zijn 45 reacties gegeven door 32 unieke respondenten. Als we deze aantallen vergelijken met de opkomst in de eerste ronde (fysieke) bijeenkomsten, kan dit als een goede respons worden beschouwd⁴. De website en de reacties zijn nog steeds te bekijken via <https://horecalangedijk.dtnp.nl/>.

⁴ Daarbij moet bovendien bedacht worden dat betrokkenen al in een eerdere fase hun inbreng hebben kunnen geven.

E Afronding evaluatie: bouwstenen voor nieuw beleid

Algemeen: corona verandert horeca en horecastructuur

Vanaf maart 2020 heeft het coronavirus de samenleving in haar greep. Vanaf 15 maart sloten horeca, winkels, dienstverleners, maatschappelijke voorzieningen en verenigingen hun deuren. Gedurende het jaar is een deel weer herstart, maar met grote beperkingen voor zowel het aantal als het toegestane gedrag van bezoekers. Dit heeft, ondanks steunmaatregelen van de overheid, grote bedrijfseconomische gevolgen voor individuele bedrijven en verenigingen.

Bij de tussenbalans beoordelen wij de huidige horeca in Langedijk reeds als kwetsbaar vanwege het relatief traditionele karakter, gebrek aan opvolging, en het economisch functioneren en kunnen investeren. Naar het zich laat aanzien zullen er vanwege corona nog langere tijd beperkende maatregelen nodig zijn. Tegelijkertijd verplaatsten horeca-activiteiten in het najaar van het 'ruime veilige buiten' naar binnen, met extra beperkingen (ruimte, ventilatie, wegblijven kwetsbare groepen) tot gevolg.

Voor bedrijven die er toch al matig voorstonden of voor ondernemers die dicht bij (of over) hun pensioenleeftijd zijn, is dit een logisch moment om versneld te stoppen. Maar ook bedrijven die er voor de crisis redelijk tot goed voorstonden, kunnen, door liquiditeitsproblemen en gebrek aan perspectief om olopemde schulden terug te kunnen betalen, binnen enkele maanden alsnog omvallen of stoppen⁵.

Beleidskeuzes voor vrijkomende horecapanden

In het kader van deze evaluatie is geen onderzoek verricht naar plannen voor en het functioneren van individuele horecabedrijven. Uitspraken over aantallen bedrijven en locaties waar horeca mogelijk wegvalt zijn dan ook niet goed te doen. Desondanks moet rekening gehouden worden met een scenario waarin een substantieel deel van de (traditionele) horecabedrijven de komende jaren (versneld) zal sluiten, in het bijzonder buiten de voorzieningenclusters, in het relatief kwetsbare langgerekte lint⁶.

Dit vraagt om beleidskeuzes over vrijkomende horecapanden om langdurige leegstand, verloedering en leefbaarheidsproblemen in de omgeving te voorkomen. Mogelijkheden voor herbestemming en transformatie moeten in samenhang gezien worden met de bredere transformatie-opgave voor vrijkomende/leegstaande publieksfuncties.

Beleidskeuzes voor toekomstige horeca

Vooralsnog is het investeringsklimaat voor bestaande of nieuwe horeca slecht. De duur en mate van de beperkende coronamaatregelen is onzeker. Daarnaast gaat de verwachte economische recessie in de regel gepaard met sterk teruglopende consumentenbestedingen in de horeca. Desondanks mag vroeg of laat verwacht worden dat er behoefte bestaat aan mogelijkheden voor nieuwe horeca. Bedrijfseconomisch en ruimtelijk liggen de beste kansen niet vanzelfsprekend op locaties waar op dit moment horeca gevestigd is.

⁵ Coronaregelingen als uitgestelde belastingbetaling en kredietfaciliteiten bij banken moeten later alsnog worden betaald (ingehaald) en leggen een extra beslag op toekomstige omzetten, die vooralsnog onzeker zijn.

⁶ Ditzelfde geldt voor veel andere, buiten deze evaluatie vallende, publieksgerichte functies als (niet-dagelijkse) winkels, dienstverleners, culturele en maatschappelijke instellingen.

Dit vraagt om beleidskeuzes over de hoeveelheid, het gewenste type en de gewenste locaties voor nieuwe horeca. Voor de hand liggende locaties zijn locaties waar reeds publiek aanwezig is, zoals centrumgebieden en recreatievoorzieningen. Ook landschappelijk of cultuurhistorisch bijzondere plekken of panden kunnen een 'place-to-be' zijn/worden. Vanuit de participatie zijn er diverse suggesties naar voren gebracht, met name het Broekerplein, Museum Broekerveiling, Marktzicht, Havenplein, Geesterambacht en Sint Pancras (centrum en Twuyvermeer).

Beleidskeuzes voor paracommercie

Tussen horeca en verenigingen lijkt wederzijds begrip te bestaan voor elkaars problemen. Er lijkt weinig behoefte bij de horeca om elke para-commerciële activiteit in de kiem te smoren, met een tijdige aankondiging en onderling overleg kan ergernis worden voorkomen. Desondanks vragen het beperkte en veranderende draagvlak voor voorzieningen om keuzes en eventuele regulering om verdere verschraling te voorkomen en initiatieven mogelijk te maken. Dit kan niet van de horecasector of van verenigingen zelf verwacht of gevraagd worden. Hier ligt een primaire verantwoordelijkheid van de overheid.

Voor een belangrijk deel worden para-commerciële activiteiten reeds gereguleerd (beperkt) met wettelijke regels. Beleidsmatig dient de afweging gemaakt te worden in welke mate men vindt dat (maatschappelijk gewenste) verenigingsactiviteiten financieel gedragen moeten (mogen) worden door horeca-activiteiten die in beginsel geen onderdeel zijn van de verenigingsdoelstelling. Er ligt daarbij een relatie met andere beleidsvelden (economie, gezondheidszorg, openbare orde) en de vraag in welke mate de gemeentelijke overheid wil reguleren (APV) en kan (wil) handhaven.

Beleidskeuzes voor jongeren en/of ouderen

Uit de evaluatie komen signalen over een beperkte toegankelijkheid van horeca voor jongeren (alcoholregelgeving) en (minder draagkrachtige/mindervalide) ouderen. Onbekend is in welke mate er bij beide doelgroepen behoefte bestaat aan horeca in Langedijk. Bedrijfseconomisch lijken beide doelgroepen weinig mogelijkheden te bieden.

Vanuit maatschappelijk oogpunt kan het desondanks gewenst zijn voorzieningen voor beide doelgroepen te bieden (alcoholpreventie, welzijn, leefbaarheid). Enerzijds kan de gemeente rechtstreeks participeren in voorzieningen. De vraag is verder of verenigingen een grotere rol kunnen spelen voor specifieke doelgroepen (jongeren en/of ouderen) en of een eventuele ondersteunende rol van de gemeente daarbij zowel het draagvlak voor verenigingen als de maatschappelijke doelen van de gemeente kan versterken.

Beleidskeuzes rookverbod en openingstijden

Het rookverbod in de horeca vergroot het gebruik van de buitenruimte en daarmee de druk op de (woon)omgeving. Openingstijden zijn daarmee niet alleen relevant vanwege eventuele overlast van vertrekkende bezoekers, maar ook vanwege verblijvende gasten gedurende de dag/avond (vgl. beleid terrassen en openingstijden). Het huidige deurstopbeleid (na 01.00 niet naar binnen) levert bovendien een knelpunt op voor de rokende gasten na 01.00 uur.

Het achterliggende vraagstuk is uiteindelijk terug te voeren op een ruimtelijke-orderingsvraag (horecabezoekers versus woon- en leefklimaat) en heeft daarmee een relatie met de eerdere

beleidsafweging 'waar welke horeca'. Voor de bestaande horeca, met name in de nabijheid van woningen, is een nadere keuze nodig over de openingstijden. Het opheffen van de deurstop en/of langer openblijven zou buiten roken kunnen faciliteren, maar de vraag is of dit tot (extra) overlast leidt voor de omgeving. Tijdens de participatie zijn op dit punt weinig reacties gekomen.

Mogelijk kan een pilot over de openingstijden, deurstopbeleid en buiten roken meer helderheid geven. Daarbij is het wel de vraag of deze coronaperiode, vanuit het oogpunt van representativiteit, daarvoor geschikt is. Anderzijds is de horeca in deze moeilijke tijd mogelijk geholpen met enige verruiming van mogelijkheden.

Beleidskeuzes terrassen en openingstijden

Met de toenemende rol van terrassen voor zowel horecabezoekers als ondernemers neemt de druk op de (woon)omgeving toe. Ook dit onderwerp heeft uiteindelijk een relatie met de eerdere ruimtelijke ordeningsvraag 'waar welke horeca'.

De vraag is enerzijds hoe groot de mate van hinder van terrassen is, en of de beperkte hoeveelheid reacties van inwoners tijdens de evaluatie daarvoor maatgevend is. Anderzijds neemt de behoefte en het gebruik van terrassen in de sector naar verwachting verder toe. De toenemende integratie van binnen en buiten, door het rookverbod extra versterkt, vraagt ook om een nieuwe afweging over de openingstijden van terrassen.

De coronaperiode maakt dit vraagstuk extra urgent. De buitenruimte is voor horecaondernemers juist nu van groot belang voor de bedrijfsvoering. Mogelijk wordt er een toenemend beroep gedaan op de gemeente om extra ruimte te bieden in oppervlak, overkappingen, festiviteiten en openingstijden. Mogelijk is er bij inwoners in de omgeving zelfs begrip hiervoor (te creëren). De coronaperiode kan wellicht gebruikt worden als pilot/proefperiode en later worden geëvalueerd.

Beleidskeuze harmonisatie beleid Langedijk en Heerhugowaard

De vraag doet zich voor in hoeverre het horecabeleid van Heerhugowaard en Langedijk na de fusie gelijk kan worden. Het signaal komt naar voren dat er ruimte zou moeten zijn voor lokaal maatwerk, maar vanuit de participatie komen er (vooralsnog) geen concrete suggesties naar voren. Een systematische vergelijking van beleidskaders en regels brengt verschillen aan het licht die eventueel nader afgestemd moeten worden.

In algemene zin geldt dat regels voor de horeca (en andere publieksgerichte functies) moeten bijdragen aan het nagestreefde beleidsdoel: de beleidsvisie die de gemeente Langedijk (Dijk en Waard) heeft op de horeca (en andere publieksgerichte functies). Consumentenvoorkeuren en -gedrag wijzigen snel en daarmee de vestigingsvoorkeuren van ondernemers. Het coronavirus versnelt dit proces in een klap met enkele jaren.

In deze evaluatie komt de vraag 'waar welke horeca' verschillende keren terug. Centrumgebieden en recreatieve locaties aan het water winnen belangstelling. De historische lintstructuur van Langedijk is in de toekomst niet vanzelfsprekend meer de vestigingslocatie voor nieuwe generaties ondernemers. Mogelijk vallen bestaande ondernemers door de coronabeperkingen versneld weg.

Beleidskeuze actuele 'post-corona'-visie als wenkend perspectief?

Dit maakt een geactualiseerde ('post-corona') beleidsvisie voor de horeca (en andere kwetsbare publieksgerichte functies) urgent. Bestaande eerdere visie(s) kunnen hiervoor de basis vormen. Een heldere 'post-corona'-beleidsvisie van de overheid biedt een wenkend toekomstbeeld voor ondernemers (en pandeigenaren). Zo ontstaat handelingsperspectief en kan onnodig economisch en maatschappelijk kapitaalverlies worden tegengegaan. Als er namelijk zicht is op een 'kansrijk verdienmodel' in de toekomst heeft het zin om vandaag te overleven, plannen te maken en doelgericht te investeren.

De fusie (harmonisatie) met Heerhugowaard vormt een extra aanleiding. Vanuit een actuele (en geharmoniseerde) beleidsvisie volgen de beleidsregels en instrumenten die passen bij de actuele beleidsdoelen. Afhankelijk van dat beleid kunnen regels voor (delen van) Langedijk zo nodig (=gemotiveerd) afwijken van die in Heerhugowaard.

Beleidskeuze hotels

In het horecabeleid gaat het vooral over bedrijven die zich richten op het verstrekken van dranken en/of spijzen. Dit sluit ook aan bij de samenstelling van de bedrijven en de dagelijkse praktijk van de situatie in Langedijk. Onder de noemer 'horeca' valt volgens de gangbare definities ook het bedrijfsmatig aanbieden van logies⁷. In Langedijk betreft het twee bedrijven (De Buizerd en Molengroet).

De sector logiesverstrekkende bedrijven vraagt een eigen beoordeling en beleidsafweging: enerzijds functioneert de markt voor logiesverstrekkende bedrijven, mede vanwege het sterke krachtenveld van de Metropoolregio Amsterdam, op een groter schaalniveau dan de (meeste) drank- en spijsverstrekkende bedrijven in Langedijk. Anderzijds is er een directe relatie tussen hotels en niet-horecavormen van logiesverstrekking zoals Bed & Breakfast, Airbnb, pensions, campings, vakantiewoningen, huisvesting van arbeidsmigranten, etc.

De toenemende vraag naar en diversiteit van vormen van logiesverstrekking biedt economische kansen. Tegelijkertijd vragen eventuele effecten voor het woon- en leefklimaat in de omgeving om de nodige aandacht. Het verdient aanbeveling om de diverse vormen van logiesverstrekking in onderlinge samenhang te beschouwen. Een en ander leidt tot de beleidsmatige afweging of de hotelsector meegenomen moet worden in het nieuwe horecabeleid of dat voor dit beleidsterrein afzonderlijk beleid wordt opgesteld.

⁷ Het woord horeca is een samenvoeging van de woorden hotel, restaurant en café.